

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Milady Haplové v právní věci žalobce **R. M.,** zastoupeného Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem Plzeň, Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 4. 2004 č. j. OAM-880/VL-20-K01-2004, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 27. 8. 2004 č. j. 30 Az 72/2004 – 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) shora uvedený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-880-VL-20-K01-2004 ze dne 9. 4. 2004. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli udělen azyl pro nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“). Zároveň žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle § 91 téhož zákona. Soud po přezkoumání uvedeného rozhodnutí z hlediska uplatněných žalobních námitek dospěl k závěru o nedůvodnosti žaloby, když dovodil, že stěžovateli nesvědčily

důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12, § 13, § 14 azylového zákona (žalobou napaden výrok o neudělení azylu podle § 12 a podle § 14 azylového zákona), neboť ve správním řízení nebylo zjištěno, že by se stěžovatel politicky angažoval, či byl členem politické strany, a proto v zemi původu nepohodlný státním orgánům, resp. by byl jimi pronásledován. Jednání soukromých osob, jemuž byl stěžovatel vystaven, se neuskutečňovala z vůle státu původu a nebylo tímto státem trpěno nebo podporováno. Soud se ztotožnil i s hodnocením žalovaného stran neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a zdůraznil, že stěžovatel se udělení humanitárního azylu výslovně ani nedomáhal a nepředložil v tomto směru žádné důkazy. Soud neshledal pochybení žalovaného také v hodnocení, že stěžovateli nesvědčí překážka vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona. Krajský soud pak v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) zamítl žalobu jako nedůvodnou.

V kasační stížnosti stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu v celém rozsahu z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje v nesprávném posouzení právní otázky soudem, a sice, zda je možno na jeho případ vztáhnout ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 azylového zákona. Stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do finančních potíží poté, kdy způsobil škodu zaměstnavateli na traktoru, kterou částečně uhradil, ale věřitel dluh fiktivně navyšoval a k jeho vymáhání použil osob z organizovaných zločineckých struktur, které žalobce pronásledovaly. Zjistil, že nemá šanci zajistit ochranu své osoby, neboť státní orgány, které by ho mohly ochránit, jsou součástí zločineckých struktur. Stěžovatel je přesvědčen, že je dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) azylového zákona, neboť patří do skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledován právě z toho důvodu, že není členem těchto struktur a domovský stát tuto situaci toleruje. V této souvislosti poukazuje na článek 65 Metodologické příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, z nějž dovozuje, že tam, kde obyvatelstvo páchá diskriminační nebo jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo podporují, popř. nejsou schopny zajistit účinnou ochranu. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v tom, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a na základě takto zjištěného stavu nebylo možno ve správním řízení o udělení azylu spravedlivě rozhodnout. Žalovaný podle stěžovatele nerespektoval jeho situaci, že jako účastník azylového řízení má jen velmi omezené možnosti pro zajištění důkazů o perzekuci v domovské zemi, když krajský soud tuto skutečnost nechal zcela bez povšimnutí. Naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) spatřuje stěžovatel v tom, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou. Stěžovatel je přesvědčen, že krajský soud měl přezkoumat správní rozhodnutí a řízení z hlediska dodržení procesních předpisů, i když neuvedl konkrétní skutkové důvody pro svá tvrzení o porušení procesních pravidel. Žalovaný se měl porušení procesních pravidel dopustit minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Stěžovatel namítá porušení ust. § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb. o správním řízení (správní řád) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), když odůvodnění v uvedeném rozhodnutí považuje za nedostatečné. Nesouhlasí ani s tím, jak se soud vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Soud přehlíží, že stěžovatel nepovažuje svůj návrat do domovské země vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Na Ukrajině mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Po zjištění státních orgánů, že požádal v České republice o azyl, bude podroben perzekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů, a proto se domnívá, že splňuje zákonné podmínky pro přiznání překážek vycestování, kterými se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí nezabývaly. S ohledem na uvedené důvody

stěžovatel Nejvyššímu správnímu soudu navrhuje, aby kasační stížností napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť potřebuje být nadále přítomen v České republice, aby mohl uplatňovat svá procesní práva u soudu.

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel ve správním řízení za důvod své žádosti o azyl označil problémy s podnikatelem, od něhož zakoupil traktor na splátky a který pak požadoval více peněz, než se ústně dohodli. (Nikde v žádosti o azyl ani v pohovoru neuváděl, že způsobil zaměstnavateli škodu na traktoru, jak nyní tvrdí v kasační stížnosti.) K jejich vymáhání najal cizí osoby, před jejichž jednáním se stěžovatel ukryl u své známé, a protože neměl práci a finanční prostředky, rozhodl se odcestovat z Ukrajiny do České republiky. Pro případ návratu do vlasti se obává shora uvedených osob. Žádné problémy se státními orgány ve vlasti neměl, nikdy proti němu nebylo vedeno trestní stíhání, žádné jiné problémy nebo potíže, které by jej vedly k žádosti o azyl stěžovatel neuvedl. Na policii se se svými problémy neobrátil, neboť ta by mu nepomohla. Právník mu rovněž nemohl pomoci, protože neměl o svých splátkách a dohodách žádné písemné doklady.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové z hlediska naplnění důvodů uplatněných v kasační stížnosti, tj. je důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. a shledal, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 12 azylového zákona se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec ad a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo, ad b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle § 2 odst. 4 téhož zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště, v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud po přezkoumání rozhodnutí žalovaného, jakož i správního řízení, jež rozhodnutí předcházelo, dospěl k závěru, že žalovaný nepochybil, když rozhodl o neudělení azylu stěžovateli pro nesplnění důvodů podle § 12 a § 14 zákona o azylu (neudělení azylu podle § 13 zákona o azylu nebylo předmětem žaloby). Žalovaný si pro takové rozhodnutí zajistil dostatek důkazů, které správně vyhodnotil. V dané věci je podle Nejvyššího správního soudu nezbytné vyjít předně z toho, že tvrzení stěžovatele v průběhu správního řízení nebylo možno podřadit pod žádný z důvodů uvedených v § 12 cit. zákona. Nejvyšší správní soud ze správního spisu a zejména z tvrzení samotného stěžovatele v žádosti o azyl zjistil, že bezprostředním důvodem jeho odchodu z vlasti bylo vyhrožování soukromých osob bez jakékoliv vazby na státní aparát. Z citovaného ust. § 2 odst. 4 vyplývá, že jednání soukromých osob mimo státní struktury lze považovat za pronásledování ve smyslu azylového zákona tehdy, je-li možno toto jednání připsat státu v tom smyslu, že je státem podporováno či trpěno nebo, že stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. Žádná taková skutečnost ve správním řízení nevyšla najevo. Stěžovatel neučinil pokus o zajištění své ochrany pomocí policie, na niž se v souvislosti s tvrzeným napadáním či vydíráním neobrátil. Nelze proto dospět k závěru, že by jednání těchto soukromých osob, kterému byl stěžovatel vystaven

a které je nepochybně zavrženíhodné, bylo ukrajinským státem podporováno, trpěno nebo že proti němu ukrajinské orgány nebyly schopny poskytnout adekvátní ochranu, a nelze je proto přičítat státu. Tvrzení stěžovatele, že ho vydíraly osoby z organizovaných zločineckých struktur, jejichž součástí jsou i státní orgány, které by ho mohly ochránit před vydíráním a že sám patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledován právě z toho důvodu, že není jejich členem a domovský stát tuto situaci toleruje, resp. tvorbu těchto struktur podporuje, je tvrzení stěžovatelem uplatněným poprvé až v kasační stížnosti, proto k nim nemohl soud s odkazem na ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout. Stěžovatel ve správním řízení nejen netvrdil, že je pronásledován nebo že má důvodné obavy z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, nýbrž netvrdil ani to, že by byl vůbec pronásledován ve smyslu § 2 odst. 4 cit. zákona. Za takových okolností byly dány podmínky pro vydání žalobou napadeného rozhodnutí o tom, že se azyl podle § 12 azylového zákona neuděluje. Rovněž výrok rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu neshledal Nejvyšší správní soud nezákonným, neboť skutečnosti, jež by mohly vést k udělení azylu z humanitárních důvodů, nebyly stěžovatelem ve správním řízení tvrzeny a ani nevyplynuly z podkladů, jež si žalovaný pro své rozhodnutí opatřil.

Pokud se týká tvrzeného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud konstatuje, že namítané vady řízení před správním orgánem jsou uplatněny poprvé až v kasační stížnosti, proto k nim soud s odkazem na ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nemohl přihlédnout.

Nejvyšší správní soud dále neshledal naplnění důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., poněvadž má za to, že krajský soud přezkoumal správní řízení předcházející vydání rozhodnutí nejen v mezích žalobních námitek, ale dokonce nad jejich rámec a porušení procesních předpisů ve správním řízení neshledal. Se závěry krajského soudu se Nejvyšší správní soud v plném rozsahu ztotožňuje a dále konstatuje, že námitka týkající se nedostatečného dokazování ve věci a námitka ve smyslu ust. § 47 odst. 3 správního řádu, že rozhodnutí je nedostatečně odůvodněno jsou opětovně skutečnostmi tvrzenými stěžovatelem až v podané kasační stížnosti, proto k ním soud nemohl s odkazem na ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout.

Výrok rozhodnutí žalovaného o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 azylového zákona neshledal Nejvyšší správní soud nezákonným, neboť ze správního spisu zjistil, že hlavním důvodem obav stěžovatele z návratu do země původu jsou shora uvedené potíže se soukromými osobami. Z informací, které měl žalovaný v průběhu správního řízení k dispozici nevyplývá, že byla v případě stěžovatele splněna byť jediná z překážek vycestování ve smyslu cit. ustanovení. Závěr rozhodnutí žalovaného i krajského soudu, jež vycházela z řádně získaných a dostatečných podkladů pro rozhodnutí, je podle Nejvyššího správního soudu správný. Tvrzením stěžovatele, že jeho návrat do domovské země není bezpečný a že po zjištění státních orgánů, že požádal v ČR o azyl, bude podroben perzekuci a administrativní šikaně ze strany státních orgánů se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť tyto skutečnosti uplatnil poprvé až v kasační stížnosti, a k takovým soud podle § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlíží. Ze stejného důvodu nelze v kasační stížnosti účinně namítat, že se žalovaný ani soud v odůvodnění svých rozhodnutí těmito skutečnostmi nezabývaly.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného stížního bodu kasační stížnosti a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

S přihlédnutím k § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 22. února 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu